

indústries
culturals a les
comarques centrals
parlem?

Organitza:

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Patrocina:

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA
centre
internacional
de Gandia

INTRODUCCIÓ

Les comarques centrals defineixen un espai físic i simbòlic que, a banda d'agrupar a més de 500.000 persones, mostra, per raons històriques, econòmiques i socials, una personalitat cultural capaç d'evidenciar la seua singularitat al marge de les dinàmiques de les grans àrees metropolitanes de la ciutat de València i de l'eix Alacant-Elx. De fet, la seua fortalesa pot jugar un paper rellevant en l'articulació harmoniosa Nord-Sud, Litoral-Interior del País Valencià. Constatant que, cada vegada més, la competitivitat integral d'un territori depèn de la seua potència simbòlica, considerem que les accions dels agents culturals, públics i privats esdevenen estratègiques en l'articulació econòmica i social d'un territori.

És per aquestes consideracions que, com a membres del sistema de coneixement i recerca arrelat al territori (universitats, centres d'estudis), volem encetar el debat sobre la possibilitat d'articular alguna mena d'acció concertada que genere a mig termini la consolidació d'estructures econòmiques que afavoreixen la formació, creació, producció, distribució, consum i conservació de béns i serveis culturals lligats al territori i que constitueixen un dels sectors estratègics (junt amb altres com les activitats de la societat de la informació, els serveis avançats, la indústria agroalimentària de alt valor afegit, el turisme experiencial, el mediambient...) en el necessari canvi de model productiu que ens imposa el nou escenari global.

Així llencem als diferents agents territorials involucrats el repte de reflexionar i considerar la qüestió sobre si és possible acordar estratègies per articular un *cluster*, *pol* o *districte* cultural a les Comarques Centrals Valencianes.

Vos proposem unes jornades amb la voluntat de visibilitzar aquests agents culturals i establir un espai de debat i diàleg.

A més a més, volem emmarcar aquestes reflexions en una dimensió estratègica europea, la del projecte INTERREG IV MED SOSTENUTO en el qual participa ECONCULT, la Unitat d'Investigació en Economia de la Cultura del Centre internacional de Gandia. Aquest projecte es qüestiona com reforçar les capacitats d'innovació del sector cultural en l'espai mediterrani i com aquestes capacitats es transfereixen al conjunt de la realitat socioeconòmica. És a dir, cal repensar la cultura com a factor d'innovació econòmica i social dels territoris.

PROGRAMA

DIJOUS 3 DE DESEMBRE JORNADA SEMINARI:

Format de treball: Els ponents participaran en intervencions de 10" en les quals caldrà desenvolupar bàsicament dues qüestions:

1. Quines accions/activitats desenvolupa l' empresa/organització a la que representa?
2. Des de la seua perspectiva, quines possibilitats i quines condicions s'han de complir per a generar un procés que tinga per objectiu la consolidació d'un cluster /pol/ districte cultural a les Comarques centrals.

Destinatari: Agents públics i privats vinculats a les activitats culturals així com tots el agents i les institucions vinculades a la promoció econòmica i el foment de la innovació local.

Dijous 3 de Desembre CENTRE INTERNACIONAL DE GANDIA PALAU DUCAL	
9:30	Presentació de la Jornada. D. Néstor Novell Promoció Econòmica Ajuntament de Gandia D. Joan del Alcázar (CIG-Universitat de València)
10:00- 10:30	A. EL SECTOR DE LA MÚSICA A LES COMARQUES CENTRALS VALENCIANES
10:00- 10:30	1. ELS PUNT DE VISTA DELS CREADORS
Moderador: Pau Rausell Köster	
Ponents	3 creadors musicals de les CCV exposaran la seua perspectiva de la situació de la música al territori.
10:30- 11:00	2. LA PERSPECTIVA DE GESTORS I PRODUCTORS
Moderador: Joan Noguera i Tur	
Ponents	3 representants de la gestió i producció musical exposaran la seua perspectiva de la situació de la música a les Comarques Centrals Valencianes.
11:00-11:30	3. LA PROGRAMACIÓ LOCAL
Moderador: Raül Abeledo Sanchis	
Ponents	3 representants de Cases de la Cultura: tècnics municipals i programadors locals.
11:30-12:00	PAUSA-CAFÉ
12:00-12:30	4. EL PAPER DE LA FORMACIÓ.
Moderador: Natalia de Ancos Lara	

Ponents	Presentacions a càrrec de 3 entitats de formació, de natura pública i privada (Escoles de música, Conservatori...)
12:30-13:00	5. INFRAESTRUCTURES Moderador: Raül Abeledo Sanchis
Ponents	Participacions a càrrec de locals d'assaig, estudis de grabació, Sales de Concerts.
13:00-13:30	6. ELS FESTIVALS MUSICALS Moderador: Pau Rausell Köster
Ponents	Presentacions a càrrec de tres organitzadors de Festivals musicals a les CCV.
13:30-14:00	DEBAT I CONCLUSION INICIALS.

DINAR
(Amb tots el participants)

Sessió de Vesprada	
16:00	Presentació de la sessió: Pau Rausell (IIIDL / CIG)
16:00- 16:30	B. EL SECTOR DE L'AUDIOVISUAL
16:00- 16:30	1. CREADORS Moderador: Pau Rausell
Ponents	Ponències a càrrec de tres creadors audiovisuals del territori.
16:30- 17:00	2. GESTORS I PRODUCTORS Moderador: Natalia de Ancos Lara
Ponents	Ponències a càrrec de tres creadors audiovisuals del territori.
17:00-17:30	3. TELEVISIONS LOCALS Moderador: Raül Abeledo Sanchis
Ponents	Presentacions a càrrec de tres responsables de televisions locals.
17:30-18:00	4. FORMACIÓ Moderador: Pau Rausell Köster
Ponents	Presentacions a càrrec de tres professionals de l'ensenyament.
18:30-19:00	5. FESTIVALS Moderador: : Natalia de Ancos Lara
Ponents	Presentacions a càrrec de tres organitzadors de festivals de audiovisuals.
19:00-19:30	DEBAT I CONCLUSIONS INICIALS

PROGRAMA
DIVENDRES 4 DE DESEMBRE CONCLUSIONS DE LA JORNADA I PRESENTACIÓ DEL
PROJECTE EUROPEU INTERREG MED SOSTENUTO.

Divendres 4 de Desembre	
10:30	<p>Presentació. d'un DOCUMENT DE SÍNTESE arreglant les principals conclusions de la jornada del dia anterior.</p> <p>El text estarà obert a la discussió i la participació del públic.</p>
11:30	<p>Presentació del Projecte Europeu INTERREG MED IV "SOSTENUTO: repensar la cultura com factor d'innovació econòmica i social".</p> <p>Presentació del projecte a càrrec dels socis:</p> <p>Relais Culture Europe (París, França) Aide Aux Musiques Innovatrices (Marsella, França)</p>

Justin O'Connor¹

Director del Manchester Institute for Popular Culture,
Manchester Metropolitan University
(<http://www.mmu.ac.uk/h-ss/mipc/>)

El concepte "districte cultural" és molt complex, segurament tan complicat com la definició de "cultura", "indústria cultural" o "indústries creatives" (un nou concepte que ha sorgit en els darrers anys al Regne Unit). Es tracta de qüestions més aviat acadèmiques en les quals avui no ens endinsarem.

La cultura forma part de l'*urban mix*, és a dir, dels nous elements de la base econòmica de les ciutats.

Es poden assenyalar fins a quatre diferents "models" de "districte" que han articulat les estratègies territorials d'algunes ciutats europees.

1. El model de parc científic.

- És un model que apareix als anys 1970s amb un objectiu clar de promoure la innovació.
- La hipòtesi central que sosté aquest model és que la concentració de personal tècnic qualificat comporta una millora de la capacitat d'innovació en un territori. Es tracta d'una aproximació top-down i on la paraula clau és concentració. Sovint aquesta concentració va derivar en un cert "aïllament".
- Peter Hall i Manuel Castells han assenyalat que aquest model, en els casos en què ha tingut èxit, ha estat més degut al dinamisme de la ciutat que els acull, i no tant als processos que ells mateixos, els parcs científics, han sabut generar.
- Moltes antigues àrees industrials van seguir aquest model.

2. El model de districte cultural – densitat d'equipaments.

- És un model que apareix al començament dels anys 1980s.
- El fonament d'aquest model rau en la voluntat que la nova localització d'institucions culturals en un territori deprimat serà l'ànchora de estratègia de regeneració urbana. Aquest model ha estat adoptat en àrees centrals de grans ciutats sotmeses a processos de degradació i empobriment.
- El seu màxim exponent és el Temple Bar (1985) de Dublín, però també respon a aquest model la nova instal·lació de la Tate Modern al South Bank a Londres (2000); crec que els processos esdevinguts al Raval de Barcelona, en l'àrea del MACBA i el CCCB reposen també en la mateixa hipòtesi.
- Aquest és un model molt "urbanista" i ha trobat els seus màxims defensors en aquest àmbit.
- La regeneració, i la consegüent creació d'un districte tan sols resulta un èxit, en un procés llarg sempre, si la inversió privada acaba acompanyant la inversió pública inicial.

3. El model de districte industrial.

- És un model que apareix als darrers anys 1970s.

- El concepte clau d'aquest model és la xarxa i la cooperació. En un teixit productiu format per petites i mitjanes empreses, aquestes aconsegueixen generar, per elles mateixes, complexes xarxes on articulen relacions de competència en determinades etapes del procés de producció, però que també saben formular moments de cooperació (per exemple en el moment d'exportar o en el moment de negociar conjuntament amb proveïdors externs).
 - La intervenció dels poders públics és baixa i segueix més una dinàmica bottom-up, a partir de la demanda dels agents productius.
 - El mode ha estat articulat a partir dels treballs d'economistes, més o menys especialitzats en el economia regional o urbana.
 - L'exemple clàssic és l'Emilia Romagna i el Vèneto, a Itàlia.
 - En el camp cultural, potser Sheffield (Gran Bretanya) en seria l'exponent que més s'hi acostaria. També el cas de Milà, amb els intents d'associar la indústria del moble (localitzada en la perifèria) amb la indústria del disseny i la moda (localitzada al centre de la ciutat). Tanmateix, les indústries culturals no s'adapten a aquest model.
- #### 4. El model de districte cultural – densitat d'agents culturals.
- És un model que es comença a formular amb claredat a mitjans dels anys 1990s, i està en sintonia clara amb els conceptes de societat-xarxa (Manuel Castells), societat del coneixement, i d'altres de similars, apareguts en l'anàlisi de l'impacte de les noves tecnologies de la comunicació en el procés productiu.
 - L'aplicació d'aquest model és molt recent, i encara no es poden avaluar els processos.
 - Si aquest model ha de tenir èxit, caldrà que els districtes culturals tinguin en compte la realitat del funcionament de les indústries culturals: petites empreses d'uns 20 treballadors, amb aliances "fluides" entre elles, amb una concepció intuïtiva dels mercats (per tant amb un gran buit en termes d'estratègia), amb molts contactes internacionals, i on els contactes "cara a cara", més o menys informals, són la manera de validar els projectes.
 - La intervenció pública en aquest camp s'està centrant, en diverses ciutats europees, en l'ajut a les empreses que comencen (start-ups) mitjançant espais com incubadores, la provisió d'espais d'informació molt professionalitzada i actualitzada, i el lligam amb les universitats i la formació contínua. És a dir, fer atenció tant al *hard* infraestructural com al *soft* neuronal.

¹ Intervenció de J. O CONNOR al debat *Districtes Digitals i Districtes culturals*, celebrat a Barcelona en 2001

**Projecte Europeu programa INTERREG IV B MED.
Finançat amb fons FEDER. 2009-2012. Pressupost global. 1.668.175 €**

● **Short description:**

SOSTENUTO aims at reinforcing the competitiveness and the capacities of economic and social innovation from the cultural sector in the Med space by accompanying its transformation towards new economic and social models. It should encourage decision-makers, country planners and financiers to take into account the economic potential as well as the capacities of innovation of this sector.

SOSTENUTO consists in testing the application of innovative practices in the cultural sector, in defining the conditions of their transfer and in promoting their dissemination within the Med space and beyond. It will focus more specifically on the innovative methods of organisation and management.

Thus the following practices will be tested within 4 laboratories, ie: incubator, cluster, local exchange trading system and territorial governance.

The work of these laboratories will be analysed and modelled, and then diffused in the Med space and beyond, favouring thus the appropriation of these new methods of organization and management by the cultural and creative sector, the improvement of its competitiveness and the increase of its insertion in the territorial public policies.

● **Résumé du projet :**

SOSTENUTO vise à renforcer la compétitivité et les capacités d'innovation économique et sociale du secteur culturel dans l'espace Med en accompagnant sa mutation vers de nouveaux modèles économiques et sociaux. Il souhaite encourager la prise en compte du potentiel économique comme des capacités d'innovation de ce secteur chez les décideurs, aménageurs et financeurs.

Dans ce cadre, SOSTENUTO consistera à tester l'application de pratiques innovantes dans le secteur culturel et créatif, à définir les conditions de leur transférabilité et à promouvoir leur dissémination dans l'espace Med et au-delà. Il s'attachera plus particulièrement aux modes innovants d'organisation et de gestion.

Seront ainsi testées, au sein de quatre « laboratoires », les pratiques suivantes : couveuse d'entreprise, cluster, système d'échange local et gouvernance territoriale. Le travail de ces laboratoires sera ensuite analysé et modélisé puis diffusé dans l'espace Med et au-delà, favorisant ainsi l'appropriation de ces nouveaux modes d'organisation et de gestion par le secteur culturel.

● **Coordinateur du projet :**

AMI – Aide aux musiques innovatrices
(Centre de développement pour les musiques
Actuelles) (France)

● **Partenaires :**

BUNKER, production/formation dans le domaine
des arts du spectacle (Slovénie)
CITEMA, cité européenne des métiers d'art (Italie)
EXPEDITIO, centre pour le développement
territorial durable (Monténégro)
RELAIS CULTURE EUROPE, centre de ressources
sur l'Europe et la culture (France)
UNIVERSITÉ DE VALENCE (Espagne)
ZUNINO E PARTNER, bureau d'études et cabinet
d'architecture (Italie)